

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
/ Остапчук Ю.О. /
« 28 » 2 березня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальні комунікації» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **052 Політологія** освітньої програми «Політологія».

Розробник: Свищо В.Ю., доцент, к. філос. н., доцент кафедри філософії

Робочу програму розглянуто та затверджено на засідання *кафедри філософії*

протокол № 12 від 27 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Левкулич В.В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від 27 червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	3
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,4 самостійної роботи – 2,4	5	5
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	20	8
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усний підсумковий контроль	Самостійна робота:	
	46	74

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Соціальні комунікації» посідає важливе місце в системі підготовки фахівців спеціальності «Політологія», яка має дати цілісне уявлення про феномен комунікації, основні напрямки загальної теорії соціальної комунікації та дослідження окремих форм і засобів комунікації в сучасній культурі. В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати основні процеси спілкування та взаємодії між індивідами, групами і суспільством в цілому. Головні аспекти, що досліджуються у цій дисципліні, включають в себе засоби та техніки комунікації, мовні структури, міжкультурну взаємодію, вплив медіа та інтернету на спілкування, а також питання етики і соціальної відповідальності у комунікаціях. Дисципліна «Соціальні комунікації» надає здобувачам вищої освіти інструменти для розуміння та аналізу спілкування в сучасному світі та розвитку навичок ефективного міжособистісної та групової взаємодії.

Мета дисципліни «Соціальні комунікації» полягає в тому, щоб надати здобувачам вищої освіти фундаментальні знання про процеси, механізми та засоби взаємодії в суспільстві через різні канали комунікації. Дисципліна спрямована на формування розуміння того, як інформація створюється, поширюється та впливає на суспільство, а також на розвиток практичних навичок у використанні комунікаційних інструментів для ефективною взаємодії в соціальному контексті.

Завдання:

- проаналізувати роль спілкування і комунікації у розвитку цивілізації;
- окреслити основні напрямки і теорії соціальної комунікації;
- розвивати навички роботи з інформаційними технологіями;
- формування практичних навичок ефективною комунікації;
- визначити проблеми міжкультурної комунікації у сучасному світі;
- ознайомити з етичними нормами та правовими аспектам, що регулюють комунікаційні процеси, з метою виховання відповідального підходу до професійної діяльності.

Відповідно до освітньої програми «Політологія», вивчення навчальною дисципліни «Соціальні комунікації» сприяє формуванню у здобувачів вищою освіти таких *компетентностей*:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 08. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК 06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК 07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

СК 09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Соціальні комунікації» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми: Українська мова за професійним спрямуванням, Філософія, Історія та культура України.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Політологія», вивчення дисципліни «Соціальні комунікації» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.	РН 02
Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.	РН 03
Мати навички професійної комунікації.	РН 04
Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	РН 05
Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.	РН 14
Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.	РН 16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Соціальні комунікації»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Вміти ефективно спілкуватися українською та щонайменше однією іноземною мовою з професійних питань, як усно, так і письмово; розуміти специфіку вербальних та невербальних засобів комунікації; уміння підтримувати професійні дискусії, вести переговори та взаємодіяти з різноманітними міжнародними партнерами, адаптуючи мовні засоби залежно від аудиторії та культурних особливостей.	РН 02
Здатність аналізувати та оцінювати інформацію, аргументи і докази, формувати обґрунтовані висновки; використовувати логічне та структуроване мислення для вирішення проблем; здатність критично оцінювати різні погляди та точки зору, визначати ключові проблеми та шляхи їх вирішення у професійній сфері.	РН 03
Здійснювати професійну комунікацію, включаючи вміння передавати інформацію чітко та аргументовано в різних соціальних і професійних контекстах.	РН 04
Ефективно застосовувати інформаційні та комунікаційні технології в своїй професійній діяльності, підвищуючи продуктивність та якість комунікаційних процесів, критично осмислювати інформацію з різних комунікаційних технологій.	РН 05
Здатність використовувати основні теорії та методи прикладної політології для аналізу та розв'язання актуальних політичних проблем; здатність впроваджувати сучасні підходи політичних комунікацій у професійній діяльності; вміння застосовувати спеціалізовані методи політологічного дослідження та аналізу політичних процесів у професійному середовищі, створювати стратегії на основі політичних даних та комунікаційних інструментів.	РН 14
Здатність чітко та логічно презентувати результати досліджень у зрозумілій формі для фахівців, нефахівців та широкої аудиторії; володіння навичками підготовки та проведення презентацій, використовуючи різні формати (усні доповіді, письмові звіти, мультимедійні презентації); здатність адаптувати складні наукові концепції до рівня розуміння різних аудиторій, включаючи засоби масової інформації та експертів інших галузей.	РН 16

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе, мультимедійні презентації;
- усні доповіді.

Для оцінювання знань здобувачів будуть використані наступні групи методів контролю:

1. *Методи усного контролю* (відповідь здобувача на окреме питання теми у індивідуальній та фронтальній формах; бесіда під час роз'яснення проблемного питання; захист мультимедійної презентації або есе).

2. *Письмовий контроль* (виконання тестових завдань та індивідуальної роботи; поточні контрольні роботи, модульні контрольні роботи).

Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни «Соціальні комунікації» здійснюється на основі результатів **поточного, модульного та підсумкового (залік) контролів.**

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль знань здійснюється за складовими: перевірка знань здобувача на практичних заняттях і контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінюються:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях, вміння обґрунтовувати та відстоювати свою точку зору;
- виконання письмових завдань;
- результати контрольного тестування;
- написання есе та його захист;
- підготовка мультимедійної презентації та її захист.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 60 балів.

Модульне контроль успішності проводиться в письмовій формі з метою оцінки рівня засвоєння здобувачем програми навчальної дисципліни, у термін визначений розкладом. ***Максимальна кількість балів модульного контролю – 40.***

Підсумковий семестровий контроль: 100 % семестрової оцінки. За умови успішного виконання у визначені терміни усіх форм роботи протягом вивчення дисципліни здобувач отримує залік шляхом накопичення балів (автоматично).

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	10	40
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	2	10
Мультимедійна презентація	1	5
Есе	1	5
Модульна контрольна робота	1	40
Разом	100	

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів. Бали, отримані здобувачем, конвертуються в підсумкову оцінку з дисципліни у відповідності до шкали оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

«відмінно»	здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
«добре»	здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного
«задовільно»	здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю

«незадовільно»	здобувач не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані
----------------	---

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6. 1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні та практичні аспекти соціальних комунікацій.

Тема 1. Соціальна комунікація як предмет дослідження. Сутність і загальна характеристика процесу комунікації. Історія виникнення поняття «соціальна комунікація». Мета, принципи, функції і закони соціальної комунікації. Різновиди соціальної комунікації. Сутність і загальна характеристика процесу комунікації. Елементи комунікаційного процесу. Сучасні концепції комунікації.

Тема 2. Елементи комунікаційного процесу. Комунікаційний процес та його структура. Комунікація в сучасному світі: особливості і функції. Форми комунікації. Базові елементи комунікації: адресант, адресат, повідомлення, канал комунікації, інформаційний (комунікаційний) шум, зворотний зв'язок, контекст і ситуація.

Тема 3. Соціальне спілкування в управлінському процесі. Сутність і структура спілкування. Типи міжособистісного спілкування. Імперативне спілкування. Маніпуляції. Стили спілкування. Позиції у спілкуванні.

Тема 4. Структурні моделі комунікації. Лінійні моделі комунікації. Інтеракційні моделі комунікації. Трансакційні моделі комунікації. Моделі масової комунікації. Прикладні моделі комунікації.

Тема 5. Комунікаційні бар'єри та комунікативні девіації. Технічні бар'єри в комунікації. Міжмовні бар'єри в комунікації. Соціальні бар'єри в комунікації. Психологічні бар'єри в комунікації. Цензура як знаряддя комунікативного насильства. Типологія комунікативних невдач (девіацій).

Тема 6. Вербальна та невербальна комунікація. Мова як засіб комунікації. Поняття «мова» і «мовлення». Мовленнєве спілкування як спосіб комунікації. Функції мовлення. Мовлення як спосіб передавання інформації. Форми мовленнєвої комунікації: монолог, діалог, полілог. Сперечання як різновид мовленнєвої комунікації. Стратегія і тактика мовленнєвої аргументації. Усна і

письмова комунікація. Правила успішної комунікації та аргументація. Сутність і особливості невербальної комунікації. Пара- і екстралінгвістичні компоненти невербальної комунікації. Міміка і погляд. Жести. Організація простору і часу. Поза і хода. Контакт очей.

Тема 7. Писемна комунікація. Писемна комунікація: властивості, види, функції. Навички і вміння письма і читання. Мовленнєвий вплив писемної інформації. Типи фіксації писемних текстів. Особливості документної комунікації. Синтез мовленнєвих умінь різних видів у навчально-науковій та фаховій комунікації.

Тема 8. Міжособистісні комунікації. Поняття про міжособистісну комунікацію. Ситуаційні та психологічні передумови міжособистісної комунікації. Вербальна і невербальна поведінка в міжособистісній взаємодії. Почуття та емоції як комунікативні дії.

Тема 9. Комунікації в організаціях. Комунікація як функція управління організацією. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації. Соціальна структура комунікацій в організації. Види комунікацій в організації.

Тема 10. Політична комунікація. Поняття політичної комунікації. Структура, засоби і моделі політичних комунікацій. Електоральна політична комунікація. Політична комунікація в інформаційному суспільстві.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
Модуль 1. Теоретичні та практичні аспекти соціальних комунікацій						
Тема 1. Соціальна комунікація як предмет дослідження	11	4	2			5
Тема 2. Елементи комунікаційного процесу	8	2	2			4
Тема 3. Соціальне спілкування в управлінському процесі	10	4	2			4
Тема 4. Структурні моделі комунікації	9	2	2			5

Тема 5. Комунікаційні бар'єри та комунікативні девіації	8	2	2			4
Тема 6. Вербальна та невербальна комунікація	9	2	2			5
Тема 7. Писемна комунікація	9	2	2			5
Тема 8. Міжособистісні комунікації	9	2	2			5
Тема 9. Комунікації в організаціях	9	2	2			5
Тема 10. Політична комунікація	8	2	2			4
Разом за семестр	90	24	20			46

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 1. Теоретичні та практичні аспекти соціальних комунікацій						
Тема 1. Соціальна комунікація як предмет дослідження	10	1	1			8
Тема 2. Елементи комунікаційного процесу	8	1	1			6
Тема 3. Соціальне спілкування в управлінському процесі	10	1	1			8
Тема 4. Структурні моделі комунікації	9		1			8
Тема 5. Комунікаційні бар'єри та комунікативні девіації	8	1	1			6
Тема 6. Вербальна та невербальна комунікація	10	1	1			8
Тема 7. Писемна комунікація	9	1				8
Тема 8. Міжособистісні комунікації	9	1				8
Тема 9. Комунікації в організаціях	9		1			8
Тема 10. Політична комунікація	8	1	1			6
Разом за семестр	90	8	8			74

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Соціальна комунікація як предмет дослідження	2	1
2	Елементи комунікаційного процесу	2	1
3	Соціальне спілкування в управлінському процесі	2	1
4	Структурні моделі комунікації	2	1
5	Комунікаційні бар'єри та комунікативні девіації	2	1
6	Вербальна та невербальна комунікація	2	1
7	Писемна комунікація	2	
8	Міжособистісні комунікації	2	
9	Комунікації в організаціях	2	1
10	Політична комунікація	2	1
	Всього	20	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Соціальна комунікація як предмет дослідження	5	8
2	Елементи комунікаційного процесу	4	6
3	Соціальне спілкування в управлінському процесі	4	8
4	Структурні моделі комунікації	5	8
5	Комунікаційні бар'єри та комунікативні девіації	5	6
6	Вербальна та невербальна комунікація	5	8
7	Писемна комунікація	4	8
8	Міжособистісні комунікації	5	8
9	Комунікації в організаціях	4	8
10	Політична комунікація	5	6
	Всього	46	74

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: комп'ютер, мультимедійний проєктор.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Академія, 2006. 342с.
2. Загороднова В. Ф. Основи міжкультурної комунікації: Навч. посібник. Бердянськ: БДПУ, 2018. 314 с.
3. Квіт С. Масові комунікації: Підручник. К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Соціальні комунікації в управлінні» для студентів всіх спеціальностей. Укладач: К.Ю. Богомаз. Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2016. 84 с.
5. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. перекл. з англ. О. Возьна, Г. Сташків. Львів: Літопис, 2010. 583 с.
6. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: Навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
7. Масова комунікація: Підручник. К.: Либідь, 1997. 216 с.
8. Пентилюк М.І. Ділове спілкування та культура мовлення: навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. 224 с.
9. Почепцов Г. Теорія комунікації. К.: Ваклер, 2003. 651 с.
10. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 «журналістика та інформація». К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.
11. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2010. 240 с.
12. Ситник О. С. Культурна антропологія: походження людини і суспільства: посіб. для студ. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2012. 179 с.
13. Холод О.М. Світ соціальних комунікацій наук. журн. Т. 8. К.: КиМУ, ДонНУ, 2012. 200с.
14. Холод О.М. Соціальні комунікації: соціо- і психолінгвістичний аналіз: навч. посіб. К.: КиМУ, 2010. 391 с.
15. Холод О. М. Теорія та історія соціальних комунікацій: курс лекцій. К.: КиМУ, 2013. 232 с.

Допоміжна література

1. Виходець О.М. Соціальні комунікації в культурі української організації: монографія. О.: Олтех, 2010. 285 с.
2. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс: монографія. К.: Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. 2010. 230 с.
3. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування : навч. посіб. за ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. К.: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
4. Єрмоленко С. Засоби масової комунікації і мовна свідомість. Культура слова. № 79. 2013. С. 123-125.

5. Іванов В. Соціологія масової комунікації: Навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2000. 210 с.
6. Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації: словник-довідник. К.: Видавництво «Ліра-К», 2022. 328 с.
7. Кайдалова Л.Г. Психологія спілкування: навч. посіб. Л.Г. Кайдалова, Л.В. Пляка. Х.: НФАУ, 2011. 132 с.
8. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / Ю.В. Косенко. Суми: Сумський державний університет, 2011. 187 с.
9. Кручек В.А. Психолого-педагогічні основи міжособистісного спілкування: навч. посіб. В.А. Кручек. К.: ДАКККіМ, 2010. 273 с.
10. Трансформація сучасного освітнього простору: кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2020. 244 с.
11. Ораторське мистецтво: навч.-метод. посіб. авт. уклад.: І.М. Плотницька, О.П. Левченко, З.Ф. Кудрявцева та ін.; за ред. І.М. Плотницької, О.П. Левченко. К.: НАДУ, 2011. 128 с.
12. Павлюк Л. Знак, символ, міф у масовій комунікації. Львів: ПАІС, 2006.
13. Павлюк Л. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. Львів: ПАІС, 2007. 168 с.
14. Пентилюк М.І. Ділове спілкування та культура мовлення: навч. посіб. М.І. Пентилюк, І.І. Маруніч, І.В. Гайдаєнко. К.: Центр навчальної літератури, 2010. 224 с.
15. Плетнева О.Л. Усне ділове спілкування: навч. посіб. О.Л. Плетнева. Х.: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2008. 51 с.
16. Філоненко М.М. Психологія спілкування: підручник. М.М. Філоненко. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.